

Lausunto

2022-01-19

VN/12277/2021

VN/12277/2021-VM-441

Maa- ja metsätalousministeriö

MMM:n lausuntopyyntö 1.11.2021, VN/12277/2021

VM lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eläinten hyvinvoinnista, jolla kumottaisiin voimassa oleva eläinsuojelulaki (247/1996). Samalla eräisiin muihin lakeihin tehtäisiin uudistuksen edellyttämät tekniset muutokset. Esitys perustuu keväällä 2019 rauenneeseen hallituksen esitykseen 154/2018 vp. Esitykseen on tehty pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmasta (kohta 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi, Tavoite 9: Eläinten hyvinvoinnin parantaminen) johtuvat muutokset. Esityksestä on poistettu siinä aiemmin ollut yhteys maakuntauudistukseen ja viranomaisrakennetta on muutettu vastaamaan nykyistä tilannetta. Esitysluonnoksesta on poistettu eräitä sellaisia tehtäviä, jotka hallituksen esityksessä 154/2018 vp ehdotettiin säädettäväksi uusina tehtävinä maakunnille. Esitykseen sisältyy myös eräitä hallitusohjelmasta riippumattomia uudistuksia. Esityksen tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja suojele sekä eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisääminen. Esityksessä tarkoitettut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta.

Esitys ei juurikaan muuttaisi kuntien tehtäviä. Esityksen mukaan eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvät aluehallintoviraston, kunnaneläinlääkäriin, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan sekä poliisiin tehtävät eläinten hyvinvoinnin valvonnassa säilyisivät ennallaan. Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija valvoisivat nykyiseen tapaan eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista kunnan alueella. Sairaiden ja vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettaminen säädettäisiin kunnan tehtäväksi. Käytännössä kunnaneläinlääkärit ovat lopettaneet näitä eläimiä tähänkin asti ja kustannukset on korvattu kunnille, jos korvauksia on haettu, vaikka kyse ei ole ollut lakisääteisestä tehtävästä. Aluehallintovirastoille tehdyn kyselyn perusteella nämä kustannukset ovat olleet alle 1 000 euroa vuodessa aluehallintovirastoa kohden. Eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annettuun lakiin (29/2000) ehdotetaan uutta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

ilmoitusvelvollisuutta perinnöllisten vikojen vuoksi tehtävistä toimenpiteistä. Tämänkään ei katsota olevan merkittävä muutos kunnaneläinlääkäreiden tehtävien näkökulmasta.

Esityksellä olisi kuitenkin joitakin vähäisinä pidettäviä vaikutuksia aluehallintovirastojen toimintaan. Kotieläinpihojen luvanvaraisuudesta luopuminen vähentäisi lupien käsittelystä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa viranomaisille. Toimintaa ei myöskään tarvitsisi enää tarkastaa ennen luvan myöntämistä. Kotieläinpihoja arvioidaan olevan noin 50—60. Myös riistatarhojen, tuotantotarkoituksiin tarhattavien luonnonvaraisten eläinten tarhojen ja ammattimaisesti hevoseläimiä pitävien toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta luovuttaisiin. Näistä arvioidaan aiheutuvan säästöä 0,3 htv. Toisaalta uutena ehdotettavasta avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan sekä eläinkilpailutoiminnan ilmoituksenvaraisuudesta arvioidaan aiheutuvan lisätyötä noin 30 htp vuodessa koko maassa. Lisäksi ehdotuksilla valvontaviranomaisen oikeudesta käyttää asiantuntijaa ja avustajaa valvontaa ja tarkastusta tehtäessä, mahdollisuudesta periä maksu tietyistä eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tehtävistä tarkastuksista sekä Tullille säädettäväksi ehdotetusta toimivallasta valvoa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon, voidaan arvioida aiheutuvan joitakin pieniä vaikutuksia aluehallintovirastojen toimintaan. Vaikutukset ovat osin resurssitarvetta lisääviä, osin vähentäviä ja ne arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Esityksestä ei siten arvioida aiheutuvan muutostarpeita aluehallintovirastojen resursointiin.

Valtiovarainministeriö pitää esitykseen sisältyviä, Tullin tehtäviä koskevia ehdotuksia tarpeellisina, koska niillä selkiytetään Tullin toimivaltaa, joka on aiemmin perustunut erillisiin virka-apupyntöihin. Lakiesityksen 5 §:n 4 kohdassa määriteltäisiin valvontaviranomaiset, joihin on lisätty Tulli. Valvontaviranomaisilla tarkoitettaisiin aluehallintovirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäreitä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavaa viranhaltijaa ja poliisia sekä Ruokavirastoa elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitettujen teurastamojen, riistan käsittelylaitosten ja niiden yhteydessä olevien laitosten osalta. Esityksen mukaan näillä viranomaisilla olisi toimivalta suorittaa tarkastuksia ja ryhtyä hallinnollisten pakkokeinojen käyttämiseen.

Lakiesityksen 73 §:n mukaan Tulli valvoisi Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon. Tullille, joka toimii tällä hetkellä virka-apua antavana viranomaisena, säädettäisiin toimivalta valvoa eläinten hyvinvointisäännösten noudattamista EU:n sisärajoilla. Tämä olisi tarkoituksenmukaista erityisesti ehdotetun koiran- ja kissanpentujen tuontikiellon valvontaa ajatellen. Tullilla olisi mahdollisuus valvoa ja puuttua koiran- ja kissanpentujen tuontiin myös nyt ehdotetun kiellon valvomiseksi, mikä olisi tehokkaan valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista. Säännös selkeyttäisi nykyistä tilannetta, jossa on syntynyt epäselvyyttä Tullin toimivallasta valvontatehtävässä. Ruokaviraston tulisi joka tapauksessa järjestää Tullille tarvittavaa koulutusta valvonnan hoitamiseen liittyvissä kysymyksissä. Tullin tehtävistä on säädetty vastaavasti eläintautilain (76/2021) 70 §:ssä ja eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 27 §:ssä.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä esityksen perusteluja, joiden mukaan Tullin valvontatehtävät toteutuisivat edelleen sen resurssien puitteissa ja muun sisämarkkinavalvonnan yhteydessä, eikä esitetty muutos aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia tai lisäresurssitarpeita, sekä sen toteamista, että Tullin integroiminen osaksi valvontakoneistoa edellyttää Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen kanssa laadittavaa yhteistä toimintamallia sekä riittävää ohjeistusta ja koulutusta. Tulli osallistuisi eläinten

hyvinvointimääräysten valvontaan, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon. Aluehallintoviraston rooli valvonnassa ja pakkokeinoista päätettäessä olisi kuitenkin edelleen keskeinen sillä olevan eläinten hyvinvointia koskevan asiantuntemuksen vuoksi ja siitä syystä, ettei Tullin palveluksessa ole eläinlääkäreitä, jotka voisivat suorittaa eläimiin kohdistuvia klinisiä tutkimuksia. Tarkoituksena olisi, että nykyinen valvontayhteistyö voisi jatkua myös suoraan lakiin eikä erillisiin virka-apupyynnöihin perustuvana. Toimintamalliin liittyen valvontaviranomaisten tulisi esimerkiksi sopia tilannekuvan ylläpidosta ja tiedonkulusta sekä nimetä yhteyshenkilöt eri alueille.

Myös Tullia koskevat säännösehdotukset esityksen 12, 13 ja 15 luvuissa ovat asianmukaiset. Niissä on kyse hallinnollista pakkokeinoista, tietojen rekisteriin merkitsemisestä ja muutoksenhausta Tullin päätöksiin. Ehdotettu verohallinnon tiedonsaantia koskeva 89 § on myös asianmukainen.

Valtiovarainministeriö pitää esitystä perusteltuna. Ministeriö toteaa, että esityksen mukaan siinä tarkoitetuista muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten nykyisten resurssien puitteissa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Annika Klimenko

Tiedoksi VM/KAO, VKO, VO

VN/12277/2021-VM-441

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: